

Regionfullmäktige

§6

Antikorruptionspolicy, visselblåsarfunktion samt organisation för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption

RS170600

Beslut

Regionfullmäktige beslutar att

- anta antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, bilaga 1.
- inrätta en visselblåsarfunktion som del av implementeringen av antikorruptionspolicy.
- uppdra åt Regiondirektören att inom Regionkontoret inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption.

Yrkande

Gösta Bergenheim (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag. I yrkandet instämmer Agnes Hulthén (V) och Niklas Mattsson (KD).

Ärendet

Regionstyrelsen beslutade i oktober 2014 om en övergripande "Handlingsplan för arbetet att på ett strukturerat sätt förebygga korruption".

Inom ramen för detta arbete föreslår regionkontoret förslag till antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, förslag till att inrätta en visselblåsarfunktion, samt förslag på att inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att

- anta antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, bilaga 1.
- inrätta en visselblåsarfunktion som del av implementeringen av antikorruptionspolicy.
- uppdra åt Regiondirektören att inom Regionkontoret inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption.

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Paragraf 30 - Antikorruptionspolicy
- Tjänsteskrivelse
- Policy och Riktlinjer
- Risker och Åtgärdsområden

Vid protokollet

Rebecca Steen
Sekreterare

Justerat 2018-03-07

Thomas Jönsson (M)
Ordförande

Ulrica Jörgensen (M)
Ledamot

Conny (S)
Ledamot

Protokollets justering tillkännagiven på regionens anslagstavla 2018-03-07

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

§ 30

Antikorruptionspolicy, visselblåsarfunktion samt organisation för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption

RS170600

Beslut

Regionstyrelsen beslutar att föreslå regionfullmäktige besluta att

- anta antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, bilaga 1
- inrätta en visselblåsarfunktion som del av implementeringen av antikorruptionspolicyn
- uppdra åt Regiondirektören att inom Regionkontoret inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption

Ärendet

Regionstyrelsen beslutade i oktober 2014 om en övergripande "Handlingsplan för arbetet att på ett strukturerat sätt förebygga korruption".

Inom ramen för detta arbete föreslår regionkontoret förslag till antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, förslag till att inrätta en visselblåsarfunktion, samt förslag på att inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption.

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott föreslår regionstyrelsen besluta att föreslå regionfullmäktige besluta att

- anta antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, bilaga 1
- inrätta en visselblåsarfunktion som del av implementeringen av antikorruptionspolicyn
- uppdra åt Regiondirektören att inom Regionkontoret inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse
- Policy och Riktlinjer
- Risker och Åtgärdsområden

Vid protokollet
Maria Fransson

Justering av protokollet sker vecka 8
Stefan Bengtsson

Lise-Lotte Bensköld Olsson

Regionkontoret
Ekonomi och ledning
Åke Bengtsson
Finanschef

Regionstyrelsen

Antikorruptionspolicy, visselblåsarfunktion samt organisation för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att föreslå regionfullmäktige besluta att

- Anta antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, bilaga 1.
- Inrätta en visselblåsarfunktion som del av implementeringen av antikorruptionspolicy.
- Uppdra åt Regiondirektören att inom Regionkontoret inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption.

Sammanfattning

Regionstyrelsen beslutade i oktober 2014 om en övergripande "Handlingsplan för arbetet att på ett strukturerat sätt förebygga korruption".

Inom ramen för detta arbete föreslår regionkontoret förslag till antikorruptionspolicy inklusive riktlinjer, förslag till att inrätta en visselblåsarfunktion, samt förslag på att inrätta en arbetsgrupp för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption.

Bakgrund

Medarbetare i Region Halland verkar på medborgarnas uppdrag och i deras intresse. Medarbetarna har därför ett särskilt ansvar för att bekämpa alla former av mutor och korruption och upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet.

Regionen har också som organisation ett ansvar att implementera åtgärder för att förebygga och hantera risker för mutor och korruption på ett sätt som säkerställer medborgarnas förtroende för regionens verksamheter.

Regionstyrelsen beslutade i oktober 2014 om en övergripande "*Handlingsplan för arbetet att på ett strukturerat sätt förebygga korruption*". Handlingsplanen beskrev ett antal övergripande aktiviteter i syfte att förebygga och minska riskerna för mutor och korruption i Regionens verksamheter.

Regionkontoret har i samarbete med samtliga förvaltningar och dess bolag under 2017 arbetat vidare med handlingsplanen vilket bland annat resulterat i:

- En övergripande målbild för det förebyggande arbetet
- En initial och översiktlig kartläggning av var risker för mutor och korruption kan finnas i regionen samt förslag till övergripande åtgärdsområden
- Framtagande av en antikorrupsionspolicy inklusive riktlinjer
- Formulering av huvudsakliga krav att ställa på en rapporteringsfunktion (visselblåsarfunktion)
- Identifiering av behovet av en ordinarie organisation för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption

Övergripande målbild för det förebyggande arbetet mot mutor och korruption

För att minska riskerna för mutor och korruption behöver Regionen och dess olika verksamheter ha ett robust och ändamålsenligt förebyggande arbete som är en *integrerad och naturlig del* av regionens ledningssystem.

Det förebyggande arbetet ska bland annat kännetecknas av:

- Tydligt ställningstagande och engagemang kring det förebyggande arbetet av respektive verksamhetsledning
- Periodiskt återkommande riskbedömningar vilka ska belysa mut- och korrupsionsrisker och utgör grunden för internkontrollplaner
- Implementering i verksamhetsanpassade policyer, riktlinjer, rutiner och av riskanpassade kontrollaktiviteter
- Återkommande kommunikation och utbildning kring antikorrupsion
- Tydliga kanaler för att rapportera och hantera misstänkta oegentligheter, brott eller överträdelser av regelverk
- Övervakning och uppföljning – process för att säkerställa att relevanta policyer, riktlinjer efterlevs och att kontrollaktiviteter genomförs

Initial kartläggning av risker och åtgärdsområden

En grundförutsättning för ett effektivt arbete med att minska riskerna för mutor och korruption är att veta var i verksamheten dessa risker finns, hur de kan se ut och vilka åtgärder som idag finns på plats för att minska dessa risker. Under 2017 har därför ett inledande arbete genomförts med syfte att, på en regionövergripande nivå, identifiera riskområden och åtgärdsområden. Under året har tre workshops med detta tema genomförts med företrädare från såväl regionkontoret som förvaltningarna och dess bolag som resulterat i antal risk- och åtgärdsområden (se bilaga 2).

Antikorruptionspolicy med riktlinjer

Region Halland har i nuläget inte någon särskild antikorruptionspolicy. Ett grundläggande styrdokument för det förebyggande arbetet är en antikorruptionspolicy med riktlinjer som definierar och förklarar begreppen mutor och korruption och ger vägledning för hur medarbetare och andra ska agera. Antikorruptionspolicyn behöver också ställa krav på hur Regionen som organisation ska utforma det förebyggande arbetet i stort. Under 2017 har därför ett förslag till Antikorruptionspolicy med riktlinjer arbetats fram (bilaga 1).

Visselblåsarfunktion

En komponent i det förebyggande arbetet är en väl utarbetad och förtroendeingivande visselblåsarfunktion som består av två delar: en tydlig kanal för att rapportera misstänkta oegentligheter som exempelvis mutor och korruption eller andra former av oegentligheter, brott eller överträdelser av regelverk samt tydliga rutiner för att hantera denna information och utreda misstankar. Rutiner för hur vi rapportera oegentligheter inom olika områden finns idag för våra medarbetare t ex avvikelshantering, dock finns inte en tydlig visselblåsarfunktion där både medarbetare och allmänheten kan rapportera anonymt.

Under 2017 har därför ett förslag utarbetats kring den övergripande utformningen av en visselblåsarfunktion. Förslaget innebär införskaffandet av ett systemstöd som sköts av en extern och oberoende part så att möjlighet finns att rapportera anonymt samt att flera olika typer av misstankar kan rapporteras. Funktionen ska kunna nyttjas av förtroendevalda, medarbetare och allmänheten. Vidare ska hanteringen av inkommen information ske enligt en i förväg utarbetad incidenthanteringsrutin som bl.a. anger vem mottagaren är, hur information ska värderas och utredas samt hur ärenden ska övervakas och följas upp.

Organisation för att leda och samordna arbetet med att förebygga mutor och korruption.

För att säkerställa det fortsatta förebyggande arbetet med att motverka korruption föreslås att regiondirektören får i uppdrag att utse en särskild grupp som inom ramen för sitt ordinarie arbete får i uppdrag att leda och samordna det fortsatta arbetet. Som ett underlag och stöd i arbetet ska gruppen beakta de risk- och åtgärdsområden som har framkommit i samband med riskbedömningen (bilaga 2) bland annat:

- Ansvara för implementeringen av antikorruptionspolicyn inklusive riktlinjer (bilaga 1) i regionens verksamheter vilket bland annat innebär information/kommunikation och utbildning

- Driva och utveckla det fortsatta förebyggande antikorrupsionsarbetet med en nära koppling till utvecklingen av regionens ledningssystem
- I utvecklingen av det förebyggande arbetet ges gruppen möjligheter till att samverka externt med t ex kommunerna inom regionen
- Implementera en visselblåsarfunktion genom att upphandla ett externt systemstöd för rapportering av misstänkta oegentligheter samt ansvara för att utveckla regiongemensamma rutiner för visselblåsarfunktionen
- Utgöra mottagare och hantera inkommen information om oegentligheter i enlighet med upprättad visselblåsarrutin och incidenthanteringsrutin

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Arbetet föreslås bedrivas inom regionkontorets befintliga organisation.

Kostnader tillkommer för visselblåsarsystem men detta bedöms rymmas inom befintlig budget.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Tf Regiondirektör

Åke Bengtsson
Finanschef

Bilaga:

Bilaga 1 Förslag till lydelse – Antikorrupsionspolicy inklusive riktlinjer

Bilaga 2 Risk- och åtgärdsområden

Beslutet ska skickas till

Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

Antikorrupsionspolicy

Bilaga 1

Bakgrund/Inledning

Medarbetare – förtroendevalda, anställda och uppdragstagare – i Region Halland verkar på medborgarnas uppdrag och i deras intresse. Medarbetarna har därför ett särskilt ansvar för att bekämpa alla former av mutor och korruption och upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet.

Regionen har också som organisation ett ansvar att implementera åtgärder för att förebygga och hantera att risker för mutor och korruption på ett sätt som säkerställer medborgarnas förtroende för regionens verksamheter.

Policyns omfattning

I denna policy definieras korruption som otillbörligt utnyttjande av den offentliga positionen för att uppnå privata fördelar; en otillbörlig sammanblandning mellan det offentliga uppdraget och privata intressen.

Policyn innebär att medarbetare i Region Halland:

- ska handla på ett sådant sätt att de aldrig ens kan misstänkas för att påverkas av ovidkommande intressen, annans önskemål eller hänsyn i sitt arbete.
- inte låta egenintressen, jäv eller andra omständigheter riskera att påverka dennes objektivitet eller rubba förtroendet för dennes opartiskhet.
- i alla sammanhang ska ett sådant förhållningssätt iaktas att det inte kan förekomma risk för att företrädare för regionen gör sig skyldiga till givande eller tagande av muta.

Policyn innebär vidare att regionen och dess olika verksamheter skall implementera och upprätthålla riskbaserade och adekvata styr- och kontrollprocesser för att förebygga och hantera risker för korruption.

Det som anges i denna policy gäller alla verksamheter, förvaltningar och bolag som ägs eller drivs av regionen.

Innebörden i denna policy konkretiseras vidare i tillhörande riktlinjer.

Riktlinjer till Antikorrptionspolicy

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	3
2.	Syfte.....	3
3.	Omfattning.....	3
4.	Informationskrav och utbildning avseende riktlinjerna	4
5.	Begreppet korruption.....	4
5.1	Mutor.....	5
5.2	Jäv och andra intressekonflikter	6
5.3	Trolöshet och tjänstefel.....	7
6.	Rapportering av misstänkt korruption och andra oegentligheter	8
7.	Hantering av misstänkt korruption och andra oegentligheter	8
8.	Åtgärder vid avvikelse från policyn	9
9.	Förebyggande arbete inom Region Halland	9
	Källförteckning.....	10

1. Inledning

Offentlig förvaltning arbetar på medborgarnas uppdrag. Medarbetare - förtroendevalda, anställda och uppdragstagare - inom Region Halland har också ett särskilt ansvar mot medborgarna att bekämpa mutor och andra former av korruption samt att i övrigt upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet.

Mutor och korruption ger inte bara negativa ekonomiska konsekvenser utan påverkar legitimiteten för det politiska systemet, synen på politiker och tjänstemän och regionens varumärke. Det är därför viktigt att det finns en medvetenhet om såväl regelverket som riskerna, att känna igen varningssignalerna och veta vad man ska göra om man misstänker eller upptäcker korrupta händelser.

Att motverka mutor och korruption innebär också att Region Halland som organisation måste ha ett välorganiserat arbete, organisation och adekvata procedurer som komplement till den enskilde medarbetarens personliga ansvar.

2. Syfte

Dessa riktlinjer syftar till att konkretisera Region Hallands Antikorrupsionspolicy genom att ge vägledning kring vilka ageranden som kan anses falla inom begreppet korruption och vara olagliga eller otillbörliga och i strid med Antikorrupsionspolicyn. Vidare ger riktlinjerna en översiktlig beskrivning av grundläggande komponenter som måste finnas i respektive verksamhet inom Region Halland för att, i enlighet med Antikorrupsionspolicyn, förebygga och hantera risker för mutor och korruption på ett adekvat sätt.

3. Omfattning

Antikorrupsionspolicyn täcker områden som sammanfaller med andra styrdokument inom Region Halland i vilka det för vissa specifika sammanhang redogörs för hur alla medarbetare ska verka för att förebygga korruption och upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet. Dessa styrdokument kompletterar Antikorrupsionspolicyn och skall läsas tillsammans med Antikorrupsionspolicyn. Dessa dokument är:

- *Överenskommelse om samverkansregler för den offentligt finansierade hälso- och sjukvården, läkemedelsindustrin, medicintekniska industrin och laborietekniska industrin* ska beaktas och tillämpas av såväl de offentliga som privata vårdgivarna inom Region Halland. Överenskommelsen anger fem grundläggande principer avseende nytta, transparens, proportionalitet, måttfullhet och dokumentation.

Den anger också regler vid all form av samverkan kopplade till sju olika områden som exempelvis måltider, sociala aktiviteter och resor.

- *Överenskommelse för att motverka mutor och korruption mellan leverantörer och beställare inom den offentligt finansierade bygg- och fastighetssektorn* ska beaktas och tillämpas av offentliga beställare inom Region Halland samt de entreprenörer och leverantörer inom bygg- och fastighetssektorn som regionen anlitar. Överenskommelsen anger fyra grundläggande principer avseende transparens, måttfullhet, dokumentation samt professionalitet och seriositet. Den anger också riktlinjer för affärsrelationer kopplade till tolv olika områden bland annat bisysslor, förmåner, måltider.
- *Rutinen Representation* redogör för vad som gäller för extern och intern representation i Region Halland.
- *Policy och riktlinjer för sponsring i Region Halland* redogör för hur Region Halland ska agera i situationer som givare eller mottagare av sponsring.
- *Policy för gåvor och donationer i Region Halland* redogör för när gåvor och förmåner kan betraktas som otillbörliga.
- *Rutinen Bisyssla* redogör för vad som gäller vid utförande av bisysslor i Region Halland och hur information om vilka bisysslor som medarbetare har skall inhämtas. Förtroendeskadliga, arbetshindrande eller konkurrerande bisysslor är inte tillåtna.

4. Informationskrav och utbildning avseende riktlinjerna

Alla medarbetare inom Region Halland omfattas av policyn och sammanhörande riktlinjer och ska ta del av dessa. Detta skall ske vid anställning, introduktion och löpande på arbetsplatsträffar. Policyn och riktlinjerna ska finnas tillgängliga på Regionens hemsida. De verksamheter, förvaltningar och bolag som ägs eller drivs av Regionen ansvarar för att berörda personer har kännedom om policyn och riktlinjernas innehåll samt att de efterföljs.

5. Begreppet korruption

Region Halland har i sin Antikorruptionspolicy en bred definition av begreppet korruption. Denna definition omfattar det som i lagtexten beskrivs som mutbrott och jäv men också brott såsom trolöshet mot huvudman och tjänstefel.

Region Hallands definition av korruption: *otillbörligt utnyttjande av den offentliga positionen för att uppnå privata fördelar; en otillbörlig sammanblandning mellan det offentliga uppdraget och privata intressen*, omfattar också andra former av beteenden som riskerar att skada förtroendet för regionens verksamheter, oavsett om detta utgör en brottslig handling eller ej.

Nedan redogörs exempel på företeelser som omfattas av Region Hallands definition av korruption. Nämda områden utgör dock ej en fullständig sammanfattning av alla former av korruption som kan förekomma.

5.1 Mutor

Mutbrottsbestämmelserna, återfinns i 10 kap. brottsbalken (BrB). De båda huvudbrotten benämns tagande av muta respektive givande av muta. Viktigt att notera är att domstolarna ofta ställer särskilt höga krav på anställda i den offentliga sektorn när lagstiftningen tillämpas.

Tagande av muta begås om den som är arbets- eller uppdragstagare för egen del eller för någon annan än sig själv tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för utövningen av anställningen eller uppdraget.

Givande av muta begås om någon lämnar, utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån till en arbets- eller uppdragstagare för utövningen av hans eller hennes anställning eller uppdrag.

Mutbrottsbestämmelserna omfattar även situationer där en person som vill påverka en beslutsfattare anlitar en tredje person med hjälp av en otillbörlig förmån för att påverka beslutsfattaren i en viss riktning.

I vägledningen *Om mutor och jäv* (Sveriges Kommuner och Landsting) anges att den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen samt att en förmån kan vara otillbörlig även om den inte ges för att mottagaren ska handla på ett visst sätt.

Region Hallands *Policy för gåvor och donationer* ger exempel på frågor som medarbetare inom Region Halland skall ställa sig när man erbjuds en förmån samt anger bedömningskriterier för vad som är tillåtet. En grundregel är att i tveksamma fall ska man avstå från erbjudna förmåner.

I *Policy för gåvor och donationer* anges följande exempel på förmåner som aldrig är tillåtna:

- Penninggåvor i kontanter, värdepapper och liknande.

- Att förfoga över fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk.
- Helt eller delvis betalda nöjes- eller semesterresor.

Exempel på andra otillbörliga gåvor och förmåner, vilka delvis är hänförliga till de två överenskommelser som har framtagits av Sveriges Kommuner och Landsting avseende den offentligt finansierade hälso- och sjukvården respektive den offentligt finansierade bygg- och fastighetssektorn, är:

- Penninglån på särskilt gynnsamma villkor.
- Borgensåtaganden eller skuldtäckning.
- Köpeskilling eller fordran, amortering eller ränta som efterskänks.
- Bonusarrangemang av olika slag t.ex. vid varuinköp eller flygresor och hotellvistelser om förmånen tillfaller medarbetaren och inte uppdragsgivaren.
- Bidrag som lämnas för att mottagaren exempelvis ska kunna ha en kickoff eller teambuilding.

5.2 Jäv och andra intressekonflikter

Skriften *Korruption och otillåten påverkan* (Sveriges Kommuner och Landsting) beskriver betydelsen av objektivitet i den offentliga förvaltningen. För att garantera ett objektiva beslutsfattande, finns i kommunallagen ett antal *jävsregler som reglerar när en befattningshavare måste avstå från att delta i en viss handläggning* (5 kap. 20 och 20a §§ och 6 kap. 25 § kommunallagen). Reglerna talar om när en anställd eller förtroendevald ska anses ha ett sådant intresse i ett ärende att hans eller hennes opartiskhet kan ifrågasättas.

Jävsreglerna gäller vid all ärendehantering och riktar sig till den som på något sätt kan påverka dess utgång. Reglerna gäller inte bara den som beslutar i ett ärende, utan gäller även den som bereder ett ärende.

I myndigheters verksamhet förekommer ibland situationer som inte är entydiga eller enkla att bedöma ur jävssynpunkt. Det kan finnas omständigheter som helt enkelt inte "känns bra" och som därför kan ifrågasättas. I denna gråzon av olika förhållanden, bindningar eller intressekonflikter mellan dig som medarbetare inom Region Halland och någon part i ärendet kan omständigheterna vara av den karaktären att myndighetens trovärdighet skulle kunna skadas även om det inte är fråga om jäv i lagens mening. I alla sådana fall kan en försiktighetsprincip tillämpas

som innebär att det kan vara bäst att avstå från att delta i hanteringen av ärendet "för säkerhets skull".

Om du är jävig får du inte delta i handläggningen av ärendet eller uppdraget. Det innebär att du normalt inte får vidta någon åtgärd i ärendet över huvud taget. Den som är jävig får inte heller närvaravid det nämndsammanträde när ärendet behandlas och/eller beslutas.

Om du känner till någon omständighet som kan antas utgöra jäv mot dig ska du självmant meddela detta, normalt till din chef. Är du tveksam om jäv föreligger bör du ta upp frågan till diskussion.

Exempel på klara fall av jäv är:

- Om du eller någon närstående är sökande i ärendet eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för dig eller en närstående.
- Om det finns någon annan särskild omständighet som skulle kunna rubba förtroendet för din opartiskhet. Vilken kan innefatta om du är vän eller ovän med någon som är part eller intressent i ärendet eller ekonomiskt beroende av en part eller intressent.
- Engagerad i saken på ett sådant sätt att misstanke lätt kan uppkomma att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

5.3 Trolöshet och tjänstefel

I skriften *Korruption och otillåten påverkan* (Sveriges Kommuner och Landsting) beskrivs företeelserna trolöshet mot huvudman och tjänstefel vilka omfattas av Region Hallands korruptionsdefinition.

Trolöshet mot huvudman (10 kap. 5 § BrB) är när en person med förtroendeställning missbrukar sitt ansvar att sköta eller övervaka en ekonomisk eller rättslig angelägenhet, eller en kvalificerad teknisk uppgift vilket leder till skada för huvudmannen.

Exempel på när trolöshet mot huvudman kan förekomma är om:

- Företrädaren har drivits av ett eget vinstintresse i affärer, som han eller hon har utfört för huvudmannens räkning.

- Företrädaren själv är motpart i affären, såsom köpare eller säljare.

Tjänstefel (20 kap. 1 § BrB) kan uppstå när en person som i sin tjänst utför uppgifter, vilka innebär myndighetsutövning, och medvetet eller av oaktsamhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften. Förtroendevalda i nämnder – som sysslar med myndighetsutövning – omfattas också av tjänstefelsregleringen.

Exempel på tjänstefel är om:

- En handläggare manipulerar ett beslut om utskänkningstillstånd för att han eller hon har ett personligt intresse i den sökandes verksamhet.
- En handläggare har tagit emot en muta för att bevilja tillstånd på felaktigt grund. Detta kan då bedömas som både tagande av muta och tjänstefel.

6. Rapportering av misstänkt korruption och andra oegentligheter

Lojaliteten mot uppdraget och mot uppdragsgivaren – ytterst medborgarna – innebär att medarbetare i Region Halland inte stillatigande ska acceptera tecken på oegentligheter. Vid misstanke om korruption och andra oegentligheter exempelvis att någon eller några av dina kollegor låter sig påverkas på ett otillbörligt sätt eller tar otillbörliga hänsyn i sin tjänsteutövning eller om du i ditt arbete blir utsatt för försök till påverkan som känns otillbörliga eller utsätts för kränkande behandlingar eller för misstanke om missförhållande inom miljöområdet skall du genast meddela det till din chef eller annan lämplig överordnad.

Om en medarbetare eller allmänheten har information kring allvarliga överträdelser eller lagbrott och har goda anledningar att tro att informationen inte kommer hanteras korrekt av närmaste eller ansvarig chef kan Region Hallands visselblåsarfunktion användas för att anonymt rapportera det som noterats.

Arbetstagare inom det offentliga kan också utnyttja den grundlagsfästa yttrandefriheten och delta i den offentliga debatten. Till yttrandefriheten är knuten meddelarfriheten som främst innebär att offentligt anställda kan lämna uppgifter till massmedia utan risk för repressalier.

7. Hantering av misstänkt korruption och andra oegentligheter

All inrapporterad information om misstänkt korruption och andra oegentligheter, överträdelser av regelverk eller misstänkta lagbrott, inkommen antingen via verksamheterna eller via regionens visselblåsarfunktion, skall hanteras på ett enhetligt sätt och tillsammans med Regionkontoret.

Regionkontoret bedömer den inrapporterade informationen och fattar därefter beslut om informationen skall utredas vidare för fastställa huruvida det inrapporterade beteende bryter mot denna policy eller kan utgöra grund för misstanke om brott.

Om den inkomna informationen bedöms som nödvändig att utredas vidare ska särskilda rutiner finnas för en oberoende utredning och Regionkontoret ska tillse att en utredning genomförs enligt dessa. Utredningen ska användas för att göra en bedömning av vilka åtgärder som ska vidtas.

Statistik över all inrapporterad information och pågående samt avslutande ärenden om misstänkt korruption och andra oegentligheter, samt över vilka utredningar som har genomförts ska rapporteras till Regionstyrelsen, som också har ett övervakande ansvar.

8. Åtgärder vid avvikelse från policyn

Om grund finns för misstanke om brott gör Region Halland en polisanmälan. I avvaktan på utredningen kan medarbetaren avstängas från tjänstgöring. Framgår det att det rör sig om ett brott enbart mot policyn och dessa riktlinjer, kommer arbetsrättsliga åtgärder att övervägas.

9. Förebyggande arbete inom Region Halland

Antikorruptionspolicyn ställer krav på regionen och dess olika verksamheter skall arbeta förebyggande för att minska riskerna för mutor och korruption. Detta innebär att respektive verksamhet skall implementera och upprätthålla riskbaserade och adekvata styr- och kontrollprocesser för att förebygga och hantera risker för mutor och korruption.

Det förebyggande arbetet skall ingå som en naturlig del av regionens ledningssystem och verksamheternas styrning och kontroll och omfatta:

- Tydligt ställningstagande av respektive verksamhetsledning – i ord och handling - av budskapet i antikorruptionspolicyn och sammanhörande riktlinjer.
- Periodiskt återkommande riskbedömningar vilka skall utgör grunden för internkontrollplanerna och belysa korruptionsrisker. Områden i vilka risker för mutor och korruption har bedömts som särskilt höga inom Region Halland är bland annat följande:
 - Upphandling och inköp
 - Stora och komplexa investeringar

- Myndighetsutövning
 - Ekonom/Finans
 - Bidrag, stipendier
 - Otillbörliga bisysslor/intressekonflikter
 - Representation och andra former av förmåner - umgänge med leverantörer
 - Rekrytering
 - Sponsring externa samarbeten
 - Försäljning och uthyrning av mark
- Implementering och uppföljning av kompletterande verksamhetsanpassade riktlinjer och riskanpassade kontrollaktiviteter.
 - Adekvat kommunikation och återkommande utbildning kring antikorruption och sammanhörande riktlinjer.
 - Krav på leverantörer gällande kännedom om relevanta delar av regionens antikorrupsionspolicy och regelverk samt krav på motsvarande regelverk.
 - Tydliggöra vilka alternativ som finns för att rapportera misstänkta oegentligheter, brott eller överträdelser av antikorrupsionspolicyn [se p. 6 ovan].
 - Övervakning och uppföljning – process för att säkerställa att policys och riktlinjer efterlevs och att utbildningar, riskbedömningar och kontrollaktiviteter genomförs som tänkt.
 - Internkontrollplaner innehålla konkreta kontrollåtgärder och uppföljande aktiviteter rörande mutor och korruption baserat på genomförda riskanalyser.
 - Säkerställa efterlevnad av rutiner för hantering, utredning och uppföljning av misstänkta oegentligheter, misstänkta brott eller avvikelser mot antikorrupsionspolicyn [se ovan p. 7 och 8].

Källförteckning

Regeringskansliet, *Ändringsblad till sidan 7 i skriften Om mutor och jäv – en vägledning för offentligt anställda*, 2013-03-26

Sveriges Kommuner och Landsting, *Om mutor och jäv – en vägledning för offentligt anställda*, 2009

Sveriges Kommuner och Landsting, *Om mutor och jäv – Vägledning för anställda inom kommuner, landsting och regioner*, Reviderad 2012-09-01

Sveriges Kommuner och Landsting, *Korruption och otillåten påverkan*, 2016
Överenskommelse för att motverka mutor och korruption (ÖMK) – Mellan leverantörer och beställare inom den offentligt finansierade bygg- och fastighetssektorn, 2015-12-09

Överenskommelse om samverkansregler för den offentligt finansierade hälso- och sjukvården, läkemedelsindustrin, medicintekniska industrin och laborietekniska industrin, 2014-04-04

Region Hallands interna styrdokument:

Policy och riktlinjer för sponsring i Region Halland, 2012-02-02

Policy för gåvor och donationer i Region Halland, 2012-03-01

Rutin Attestordning, 2017-11-27

Finanspolicy, 2016-10-26

Klimat- och Miljöpolicy, 2017-10-25

Inköpspolicy, 2017-10-25

Rutin: Representation, 2013-01-14

Rutin: Bisyssla, 2013-08-26

Internkontrollreglemente

Rutin: Kränkande särbehandling, sexuella trakasserier, trakasserier på grund av kön, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning, 2017-01-13

Bilaga 2 – Risk- och åtgärdsområden

Inledning

En grundförutsättning för ett effektivt arbete med att minska riskerna för mutor och korrupktion är att veta var i verksamheten dessa risker finns, hur de kan se ut och vilka åtgärder som idag finns på plats för att minska dessa risker.

Under 2017 har därför ett inledande arbete genomförts med syfte att, på en regionövergripande nivå, identifiera riskområden och åtgärdsområden. Under året har tre workshops med detta tema genomförts med företrädare från såväl regionkontoret som verksamheterna som resulterat i antal övergripande riskområden och åtgärdsområden.

Resultatet av detta arbete presenteras i denna bilaga 2 och består dels av övergripande åtgärdsområden dels specifika riskområden som identifierats av deltagarna.

Att notera är att bilagan inte är en komplett bild över alla risker och åtgärdsområden inom regionen utan är ett resultat av den kunskap som funnit hos deltagarna i nämnda workshops. Verksamhetsspecifika risker och kontrollaktiviteter behöver vidare identifieras inom ramen för respektive verksamhets arbete med riskanalyser och internkontrollplaner.

Syftet med bilaga 2 är att utgöra ett stöd i det fortsatta arbetet med att leda och samordna arbete med att förebygga mutor och korrupktion inom Region Halland.

Övergripande åtgärdsområden

Risk-/åtgärdsområde	Kommentar
Implementering av antikorrupsionspolicyn	<ul style="list-style-type: none">• Implementeringen av antikorrupsionspolicyn inklusive riktlinjer (bilaga 1) i regionens verksamheter vilket bland annat innebär information/kommunikation och utbildning.
Integrering med ledningssystemet	<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa att det förebyggande arbetet integreras som en naturlig del av regionens och verksamheternas ledningssystem.<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa ett tydligt ställningstagande och engagemang kring det förebyggande arbetet av respektive verksamhetsledning• Periodiskt återkommande riskbedömningar vilka skall belysa mut- och korrupsionsrisker och utgör grunden för internkontrollplaner.• Implementering av verksamhetsanpassade riktlinjer och riskanpassade kontrollaktiviteter.
Information, utbildning och kommunikation	<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa adekvat kommunikation och återkommande utbildning kring antikorrupcion.• Säkerställa förståelsen av attestreglementet och de kontrollmoment som följer som följer av respektive attestnivå.

Övergripande åtgärdsområden

Risk-/åtgärdsområde	Kommentar
Styrande dokument med koppling till antikorrupsionspolicyn	<ul style="list-style-type: none">• Identifiera och åtgärda ev. motstridigheter mellan olika styrande dokument nämnda i antikorrupsionspolicyns riktlinjer.
Övervakning och uppföljning	<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa en process för att övervaka och följa upp att antikorrupsionspolicyn inklusive riktlinjer efterlevs.
Införa en visseblåsarfunktion	<ul style="list-style-type: none">• Implementera en visseblåsarfunktion genom att:<ul style="list-style-type: none">• upphandla ett externt systemstöd för rapportering av misstänkta oegentligheter• utveckla en regiongemensam visseblåsarpolicy• Utveckla en incidenthanteringsrutin för hantering av inkomna tips om oegentligheter.• Utgöra mottagare och hantera inkommen information om oegentligheter i enlighet med upprättad visseblåsarpolicy och incidenthanteringsrutin.

Specifika riskområden

Risk-/åtgärdsområde	Kommentar
Bidrag, stipendier	<ul style="list-style-type: none">• Synliggör/kartlägg vilka enheter/medarbetare som hanterar bidrag för att säkerställa att korruption/jäv/intressekonflikter beaktas för att identifiera vilka behov av förbättringar som finns.• Identifiera vilka riktlinjer som finns och vilka kontroller som utförs.
Bisyssla/ intressekonflikter	<ul style="list-style-type: none">• Tydliggöra vad som menas med bisyssla/jäv (definition).• Säkerställa en adekvat rutin för hantering, insamling och utvärdering av uppgifter om bisysslor inklusive att se över systemstödet.
Ekonom/Finans	<ul style="list-style-type: none">• Synliggör/kartlägg vilka enheter/medarbetare som hanterar bidrag för att säkerställa att korruption/jäv/intressekonflikter beaktas för att identifiera vilka behov av förbättringar som finns.• Utredda och hantera eventuella risker för mutor och korruption i processer som omfattar medarbetare inom ekonomi och finans.
Försäljning och uthyrning av mark	<ul style="list-style-type: none">• Ett riskområde inom regionen är försäljning och uthyrning av mark. Det finns ett pågående arbete för att identifiera vad som gäller och vilka kontroller/uppföljningar som görs. Detta arbete bör följas upp och utvärderas.
Myndighetsutövning	<ul style="list-style-type: none">• Ett riskområde som identifierats är ackreditering av privata vårdgivare, försäkringsärenden, tillstånd/färdtjänst. Följ upp beslutsprocessen och tillämpningen av fyra-ögonsprincipen.

Specifika riskområden

Risk-/åtgärdsområde	Kommentar
Rekrytering	<ul style="list-style-type: none">• Tydliggöra jävsreglerna (närstående) i rekryteringsprocessen.
Representation - umgänge med leverantörer	<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa tillämpningen av <i>"Överenskommelse för att motverka mutor och korruption mellan leverantörer och beställare inom den offentligt finansierade bygg- och fastighetssektorn"</i> Denna bör också integreras med projektstyrningen inom regionen.• Se över/uppdatera representationsriktlinjer - se även under övergripande åtgärdsområde under "Styrande dokument med koppling till antikorrupcionspolicyn".• Se över tillämpningen av relevanta regelverk vad gäller umgänge med leverantör särskilt i följande verksamheter: Regionsservice/IT/Finans/Kultur.
Sponsring, samarbete, referenscase	<ul style="list-style-type: none">• Kartläggning av förekomst av sponsring, externa samarbeten och referenscase och för eventuella mutor och korruptionsrisker i dessa sammanhang.
Upphandling och inköp	<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa adekvata rutiner för direktupphandling• Säkerställa strukturer/rutiner inklusive systemstöd för att möjliggöra adekvat uppföljning av direktupphandlingar.• Utvärdera möjligheten att införa arbetsrotation för inköpare/upphandlingsavdelningen• Samverka med "Upphandlingsforum" för att säkerställa efterlevnaden av inköpspolicyn
Stora och komplexa investeringar	<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa att regionens projektstyrningsmodell innefattar identifiering av risker för mutor och korruption samt adekvata kontrollåtgärder. T ex inom större bygg- och IT-investeringsprojekt.
Kontroll och uppföljning av leverantörer	<ul style="list-style-type: none">• Säkerställa process för bedömning nya leverantörer och uppföljning och kontroll av befintliga leverantörer inom områden där risken för mutor och korruption bedöms som hög.